

Registrering av livsmedelsanläggningar

Stödjande instruktion för livsmedelskontrollen

Här hittar du central och detaljerad fakta om registrering av livsmedelsanläggningar med till exempel frågor inför registrering, fakta kring beslut och om vad som händer när en verksamhet upphör.

Syftet med registrering

Syftet med att livsmedelsanläggningar ska registreras är att kontrollmyndigheten ska få kännedom om vilken typ av verksamhet en livsmedelsföretagare bedriver i en viss anläggning och var anläggningen är belägen, så att myndigheten kan utföra offentlig kontroll.

Livsmedelsföretagare är skyldig att informera kontrollmyndigheten om alla anläggningar som de ansvarar för. Företagaren ska lämna informationen till myndigheten på det sätt som myndigheten kräver. Se artikel 6.2 i förordning (EG) nr 852/2004.

Företagare ska anmäla sin anläggning till kontrollmyndigheten i den kommun eller det län där verksamheten ska bedrivas. Företagare vars verksamhet ska kontrolleras av Livsmedelsverket ska lämna in sin anmälan till Livsmedelsverket. Anmälan ska vara skriftlig. Se 11 § LIVSFS 2005:20.

Anläggningar med mobil verksamhet ska anmälas till kontrollmyndigheten i den kommun eller i det län där verksamheten huvudsakligen ska bedrivas, eller till Livsmedelsverket om verket är kontrollmyndighet. Mobila anläggningar som är registrerade eller godkända i en medlemsstat inom Europeiska unionen eller i en stat som är ansluten till EES-avtalet behöver inte anmälas i Sverige. Se 11 a § LIVSFS 2005:20.

Bedömning av en anmälan om registrering

En registrering kräver, till skillnad från ett godkännande, ingen sakprövning. Myndigheten ska alltså inte bedöma om verksamheten i en viss anläggning uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen som ett led i registreringen. Myndigheten måste däremot bedöma om anläggningen ska registreras eller inte.

Registreringen av en livsmedelsanläggning är en enkel hantering som innebär att uppgifter om livsmedelsföretagaren och dess verksamhet förs in i myndighetens register eller diarium. En företagare kan aldrig nekas en registrering av en livsmedelsanläggning, bortsett från då registrering inte krävs, uppgifter saknas eller anmälan om registrering skickats till fel myndighet.

Efter att beaktat nedanstående frågor ska myndigheten kunna avgöra om verksamheten ska registreras och sedan upplysa företagaren om beslutet. Frågorna gäller inte dricksvattenanläggningar eller anläggningar som bereder, behandlar eller bearbetar snus och tuggtobak.

1. Rör det sig överhuvudtaget om en livsmedelsverksamhet?
2. Omfattas verksamheten av något undantag som medför att livsmedelslagstiftningen inte gäller, till exempel beredning för konsumtion i privathushåll?

Verksamheter som inte omfattas av lagstiftningen

3. Ska verksamheten bedrivas med tillräcklig grad av kontinuitet och organisation?

Livsmedelsanläggning, livsmedelsföretag och livsmedelsföretagare

4. Är verksamheten sådan att den ska registreras, inte godkännas?

Om den verksamhet som anmälan avser omfattas av krav på godkännande ska myndigheten avisa anmälan. Myndigheten ska upplysa företagaren om att istället ansöka om godkännande hos Livsmedelsverket eller hos länsstyrelsen om det gäller produktion av groddar.

Godkännande av livsmedelsanläggningar

5. Handlar anmälan om direkta leveranser av "små mängder" primärprodukter eller jägares direkta leveranser av vilt eller kött från frilevande vilt?

Kommunen måste bedöma om anmälan avser verksamhet som omfattas av de nationella reglerna om "små mängder" i LIVSFS 2005:20. Om så är fallet ska kommunen avisa anmälan och upplysa företagaren och länsstyrelsen om att en komplettering av den befintliga registreringen av primärproduktionsanläggningens ska göras.

Gräns mellan primärproduktion och senare led

Betydande ändring

6. Handlar anmälan om producentens direkta leveranser av små mängder kött från fjäderfä och hardjur som har slaktats på producentens gård?

Kommunen måste bedöma om anmälan avser verksamhet som omfattas av de nationella reglerna om "små mängder kött från fjäderfä och hardjur" i LIVSFS 2005:20. Om så är fallet ska anläggningen registreras hos kommunen.

7. Har anmälan kommit in till rätt myndighet? Myndigheten bör hjälpa enskilda till rätta om de av misstag vänder sig till fel myndighet. Se 6 § förvaltningslagen (2017:900). Om en handling kommit in till fel myndighet bör myndigheten skicka den rätt och dessutom underrätta den enskilde om att så har skett. Se RÅ 1989 not. 450.

Registrering och godkännande

8. Innehåller anmälan de uppgifter som krävs?

- Uppgift om företagarens namn, adress och organisations-, person-, eller samordningsnummer.
- Uppgift om lokal, utrymme eller plats där verksamheten ska bedrivas.
- En beskrivning av verksamhetens art och omfattning.
- I förekommande fall uppgift om hur länge företagaren vill ha anläggningen registrerad. Se 12 § LIVSFS 2005:20.

Särskilt viktigt är att det framgår vem livsmedelföretagaren är (en fysisk eller juridisk person). Detta då det är den fysiska personen eller en företrädare för den juridiska personen som ska anmäla anläggningen för registrering och underteckna anmälan. Beslut om godkännande eller registrering eller eventuellt ett avslag av ansökan eller en avisning av anmälan ska riktas till företagaren.

Livsmedelsanläggning, livsmedelsföretag och livsmedelsföretagare

Information som lämnas i anmälan om registrering

En anmälan ska innehålla uppgifter om företagaren, de lokaler och utrymmen som omfattas av anläggningen och en beskrivning av verksamhetens art och omfattning. Det behöver också framgå om verksamheten är tillfällig och hur länge anläggningen då ska vara registrerad. Se 12 § LIVSFS 2005:20.

Beskrivningen ska vara tillräckligt omfattande för att kontrollmyndigheten ska kunna ta ställning till om verksamheten ska registreras enligt förordning (EG) nr 852/2004 eller om den istället ska godkännas enligt förordning (EG) nr 853/2004 eller (EG) nr 210/2013 om godkännande av anläggningar som producerar groddar.

Uppgifterna behövs även för att myndigheten ska kunna riskklassa anläggningen och planera kontrollen. Observera att registrering och riskklassning är två helt skilda processer. Registrering ska kunna ske utan ett besök på plats och det kan därför vara svårt att bedöma om verksamheten beskrivits korrekt. När

kontrollmyndigheten ska fatta beslut om riskklassning och inte har tillräckligt med underlag kan kontrollmyndigheten ta in uppgifterna om verksamheten i samband med offentlig kontroll eller begära in ytterligare uppgifter med stöd av 20 § livsmedelslagen (2006:804).

Anmälan om registrering av anläggningar i primärproduktionen bör också innehålla uppgifter om vad företagaren bedömer är dess huvudsakliga verksamhet och vilka övriga verksamheter i primärproduktionen som bedrivs. Huvudsaklig verksamhet kan till exempel vara mjölkproduktion och övriga verksamheter spannmålsproduktion och biodling. Anmälan ska även innehålla uppgifter om omfattningen av de olika verksamheterna.

Av länsstyrelsens registrering ska det även framgå om primärproducenten levererar små mängder primärprodukter direkt till konsumenter eller till lokala detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till konsumenter. För leverans av opastöriserad mjölk direkt till konsumenter krävs en särskild registrering. Se 76 § LIVSFS 2005:20. För leverans av levande musslor direkt till konsumenter och till lokala detaljhandelsanläggningar behövs också en särskild registrering och länsstyrelsen. Se 65 § LIVSFS 2005:20. I övrigt räcker det med en komplettering av primärproducentens befintliga

Riskklassning av livsmedelsföretag i primärproduktionen är ett enkelt förfarande som normalt sett kan göras i anslutning till registreringen. Kontrollen i primärproduktionen är avgiftsfri och en riskklassning är därmed inte heller kopplad till något avgiftsbeslut. Uppgifter om användningen av kvalitetssäkringssystem är frivilliga att lämna i samband med anmälan om registrering men underlättar riskklassning och därmed prioritering av kontrollen. Saknas informationen bör den inhämtas på plats i samband med offentlig kontroll.

Vägledning - Riskklassning av livsmedelsanläggningar och beräkning av kontrolltid

Vägledning - Riskklassning av livsmedelsföretag och foderföretag inom primärproduktionen

Om uppgifter saknas

Ofullständig beskrivning av verksamhetens omfattning och art kan normalt sett inte leda till avisning av anmälan om registrering. Om uppgifter som krävs enligt 12 § LIVSFS 2005:20 saknas i anmälan, måste myndigheten göra en bedömning av om en registrering är möjlig att göra trots att dessa uppgifter saknas. Bedömer myndigheten att registrering inte kan ske bör de uppgifter som saknas begäras in. Om uppgifterna ändå inte kommer in får ärendet avslutas med ett beslut om avisning av anmälan, eftersom registrering inte kunnat ske.

Registrering kan inte nekas med hänvisning till att till exempel hygieniska krav i lagstiftningen inte kan antas vara uppfyllda eftersom registreringen inte innebär en prövning i sak.

Underrättelse om beslut om registrering

Med myndighetsbeslut menas att myndigheten slutligt bestämmer sig för vad den ska göra i ett visst ärende. En registrering är ett myndighetsbeslut och ska hanteras som alla andra beslut i enlighet med reglerna i förvaltningslagen (2017:900), vilket bland annat innebär att företagaren ska underrättas om beslutet. Det kan ske muntligt eller skriftligt enligt 33 § förvaltningslagen (2017:900). Vid muntlig underrättelse bör den dokumenteras genom en tjänsteanteckning. Kravet på underrättelser gäller även beslut om registrering av livsmedelsföretag i primärproduktionen.

Beslut gällande mobila anläggningar

Livsmedelsföretagare som har anmält en mobil anläggning som registrerats ska alltid få en handling som visar att anläggningen är registrerad, ett "bevis", för att företagaren ska kunna visa att anläggningen är registrerad vid kontroll. Av beviset ska det framgå vilken verksamhet registreringen avser. Det är dock lämpligt att inte utforma beviset allt för detaljerat. Se 13 § LIVSFS 2005:20 och 3 § LIVSFS 2005:21.

Information från kommun till länsstyrelse

När en kommunal kontrollmyndighet bestämmer sig för att en verksamhet omfattas av undantagen om producenters direkta leveranser av små mängder primärprodukter, vilt och visst slags kött och därmed inte ska registreras hos kommunen, utgör det ett beslut som ska hanteras som alla andra beslut enligt förvaltningslagens regler. Länsstyrelsen bör informeras om kommunens beslut så att länsstyrelsen kan komplettera registreringen hos länsstyrelsen.

Påbörjande av registrerad verksamhet

En verksamhet som ska registreras får påbörjas två veckor efter det att en fullständig anmälan kommit in till kontrollmyndigheten. Om kontrollmyndigheten registrerar anläggningen innan dessa två veckor gått, får verksamheten starta när registreringen är utförd. Se 13 § LIVSFS 2005:20.

Genomförs kontroll vid en primärproduktionsanläggning som påbörjade sin verksamhet före 1 januari 2006, då kravet på registrering infördes, bör registrering ske i samband med kontrollen.

Det första kontrolltillfället av registrerad verksamhet

Vid det första kontrollbesöket av en registrerad anläggning bör kontrollmyndigheten fastställa, tillsammans med företagaren, samt dokumentera vilka lokaler och utrymmen som anläggningen innefattar. Det är särskilt viktigt i de fall anläggningen angränsar till andra anläggningar eller till privatbostäder.

Betydande ändring av verksamhet vid registrerade anläggningar

Livsmedelsföretagare har en skyldighet att anmäla betydande ändringar till kontrollmyndigheten. Att bedriva verksamhet som går utöver anmäld och registrerad verksamhet är bristande efterlevnad av lagstiftningen. Se artikel 6.2 i förordning (EG) nr 852/2004.

Betydande ändringar ska normalt inte leda till att ett nytt beslut om registrering fattas. Det räcker att uppgifterna förs in i det register myndigheten har över livsmedelsföretagare så att myndigheten har aktuell information om verksamheten. Förändringen kan komma att påverka behovet av kontroll varför en riskklassning av anläggningen kan bli aktuell.

Inte heller för mobila anläggningar behöver ett nytt beslut om registrering fattas vid betydande ändringar. Dock bör livsmedelsföretagaren få en kopia på tjänsteanteckning eller ett nytt utdrag ur myndighetens register så att företagaren kan visa andra kontrollmyndigheter att denne fullgjort sin skyldighet att anmäla betydande ändringar. Se 3 § LIVSFS 2005:21

Åtgärder vid bristande efterlevnad

En registrering kan inte återkallas som en följd av att myndigheten vid offentlig kontroll konstaterat bristande efterlevnad av lagstiftningen. För registrerade anläggningar finns inte någon direkt motsvarighet till möjligheten att återkalla godkännande. Det är ett exempel på hur godkännanden och registreringar skiljer sig åt. Om livsmedelslagstiftningen inte följs vid en registrerad anläggning kan ett förbud mot att släppa ut livsmedel på marknaden eller beslut om tillfällig stängning istället användas som en administrativ sanktion.

Åtgärder vid bristande efterlevnad

Avregistrering av en registrerad anläggning

Precis som andra gynnande förvaltningsbeslut gäller att ett beslut om registrering som huvudregel inte får ändras till nackdel för den enskilde eller återkallas. Undantag från huvudregeln har dock gjorts för vissa specifika situationer. Se till exempel RÅ 2004 ref. 78.

Återkallelse av gynnande beslut får bland annat göras:

- om beslutet har försetts med förbehåll om återkallelse
- om tvingande säkerhetsskäl föreligger eller
- om ett beslut har fattats med ledning av felaktiga uppgifter som den enskilde har lämnat.

Skäl för avregistrering kan vara att:

- livsmedelsföretagaren begär det eller
- det finns ett förbehåll om att registreringen under vissa förutsättningar kan återkallas och de förutsättningarna är uppfyllda.

Anläggningar med mobil verksamhet bör kunna avregistreras om det kan konstateras att verksamheten inte huvudsakligen bedrivs i den kommun där anläggningen registrerats, eftersom anläggningen registrerats hos fel kontrollmyndighet till följd av de uppgifter företagaren lämnat. Jämför 11 a § LIVSFS 2005:20.

En tidsbegränsad registrering behöver inte återkallas sedan den angivna tidsperioden löpt ut. Beslutet om registrering upphör vid den tidpunkten att gälla.

Senast uppdaterad 9 maj 2019 Ansvarig grupp LK_Team Livsmedelshygien